

Gorzów Wlkp., dnia 29.08.2024 r.

pieczęć LPWIS w Gorzowie Wlkp.

Znak sprawy: [REDACTED]

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE Z KONTROLI KOMPLEKSOWEJ W POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ W ŚWIEBODZINIE

1. Adres jednostki kontrolowanej: ul. 30 Stycznia 5, 66-200 Świebodzin

2. Data rozpoczęcia kontroli: 13 czerwca 2024 r.

Data zakończenia kontroli: 24 czerwca 2024 r.

3. Kontrolowane komórki organizacyjne PSSE: Higiena Komunalna

4.1. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby/ osób przeprowadzających kontrolę zgodnie z upoważnieniem LPWIS – upoważnienie nr [REDACTED]

- [REDACTED] – kierownik Oddziału Higieny Komunalnej
- [REDACTED] – asystent Oddziału Higieny Komunalnej
- [REDACTED] – młodszy asystent Oddziału Higieny Komunalnej
- [REDACTED] – asystent Oddziału Higieny Komunalnej
- [REDACTED] – asystent Oddziału Higieny Komunalnej

4.2. Imię i nazwisko osoby/ osób biorących udział w kontroli ze strony PSSE w Świebodzinie:

- [REDACTED] – asystent
- [REDACTED] – asystent
- [REDACTED] – młodszy asystent

5. Podstawa prawna przeprowadzenia czynności kontrolnych: art. 6 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz § 1 porozumienia z dnia 28 lipca 2014 r. zawartego pomiędzy Wojewodą Lubuskim a Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. w sprawie powierzenia Lubuskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu sprawowania nadzoru nad państwowymi powiatowymi inspektorami sanitarnymi działającymi na terenie województwa lubuskiego w zakresie realizowanych zadań oraz powierzenia zadań dotyczących wyrażania zgody na wykonywanie dodatkowych zajęć zarobkowych przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych i ich zastępców (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2014 r., poz. 1491).

6. Zakres kontroli:

Nadzór nad warunkami higieny środowiska:

- organizacja pracy w zakresie higieny komunalnej, dokumentowanie prowadzonych działań kontrolnych, prawidłowość prowadzonego postępowania administracyjnego;
- nadzór nad jakością wody do spożycia oraz wody do kąpieli (m.in. współpraca z przedsiębiorstwami wodociągowymi, wydawanie ocen o jakości wody, postępowanie w przypadku przekroczeń badanych parametrów);
- ocena prawidłowości przeprowadzania kontroli obiektu i pobierania próbek wody;
- nadzór nad obiektami użyteczności publicznej na przykładzie losowo wybranej dokumentacji, w tym ocena postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

7. Wyniki kontroli: pion nadzorowy*/pion ekonomiczno-administracyjny*/ pion laboratoryjny*:

- w obszarze zadań higieny komunalnej

- organizacja pracy w zakresie higieny komunalnej, dokumentowanie prowadzonych działań kontrolnych, prawidłowość prowadzonego postępowania administracyjnego - **oceniono pozytywnie**;

- b) nadzór nad jakością wody do spożycia oraz wody do kąpieli (m.in. współpraca z przedsiębiorstwami wodociągowymi, wydawanie ocen o jakości wody, postępowanie w przypadku przekroczeń badanych parametrów) - **oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami**;
- c) ocena prawidłowości przeprowadzania kontroli obiektu i pobierania próbek wody - **oceniono pozytywnie z zaleceniami**;
- d) nadzór nad obiektami użyteczności publicznej na przykładzie losowo wybranej dokumentacji, w tym ocena postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości - **oceniono pozytywnie**;

a) organizacja pracy w zakresie higieny komunalnej

– w obszarze Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świebodzinie zadania realizowane są przez następujące osoby:

Lp.	Imię i Nazwisko	Stanowisko pracy	Wykształcenie /kierunek	Posiadane specjalizacje i studia podyplomowe	Staż pracy [ogółem]	Staż pracy w Państwowej Inspekcji Sanitarnej	Staż pracy w pionie higieny komunalnej
1.		asystent	wyższe / biologia	Biologia ogólna <u>studia podyplomowe</u> Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy	17	17	17
2.		młodszy asystent	wyższe / inżynieria środowiska	Urządzenia sanitarne <u>studia podyplomowe</u> Nadzór sanitarno-epidemiologiczny w zdrowiu publicznym	5	2 lata i 10 miesięcy	2 lata i 10 miesięcy
3.		asystent	wyższe / ochrona środowiska	Ochrona środowiska <u>studia podyplomowe</u> Menadżer jakości w przedsiębiorstwie <u>studia podyplomowe</u> Nadzór sanitarno-epidemiologiczny w zdrowiu publicznym	22	17	17

Ewidencja nadzorowanych obiektów, planowanie kontroli oraz realizacja zadań (w tym kontroli) ujętych w rocznym planie pracy

W Planach zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świebodzinie na rok 2024 ujęte zostały do realizacji zadania zgodnie z wytycznymi Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. Harmonogramy kontroli opracowywane zostały z uwzględnieniem podziału obiektów na stopnie ryzyka.

Obiekty/ryzyko	Ewidencja	Obiekty zaplanowane do kontroli w 2024 r.			
		I kw	II kw	III kw	IV kw
wysokie	174	36	50	62	26
średnie	99	19	19	14	4
niskie	148	2	3	20	5
Ogółem	421	57	72	96	35

Obiekty/ryzyko	Obiekty zaplanowane do kontroli w I kw. 2024 r.	Wykonanie kontroli w zaplanowanych obiektach w I kw. 2024 r.	
		l. ob.	%
wysokie	36	36	100
średnie	19	18	94
niskie	2	2	100

Analiza planu kontroli za I kwartał 2024 r. wykazała, iż w grupie wysokiego i niskiego ryzyka wykonano 100% zaplanowanych kontroli. Natomiast w grupie obiektów średniego ryzyka nie skontrolowano 1 obiektu z powodu zamknięcia działalności zakładu fryzjerskiego.

Ponadto do końca I kwartału br. PPIS wydał:

- 66 decyzji merytorycznych, w tym dotyczące:
 - obiektów użyteczności publicznej – 11,
 - ekshumacji – 47,
 - na wywóz zwłok – 1,
 - jakości wody – 7,
- 21 decyzji opłatowych, w tym dotyczące:
 - obiektów użyteczności publicznej – 15,
 - jakości wody – 6.

Wydano również 1 postanowienie na sprowadzenie zwłok/szczałków ludzkich.

b) w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia oraz wody do kąpieli, dokumentowanie prowadzonych działań kontrolnych, prawidłowość prowadzonego postępowania administracyjnego

Wykonanie planu pobierania próbek wody w 2024 do końca I kwartału

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba zaplanowanych próbek wody	Liczba pobranych wg planu	Liczba próbek pozaplanowych
1.	Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem	51	51	14
2.	Inne podmioty zaopatrzone w wodę	3	3	0
3.	Pływalnie	0	0	0

Przeanalizowano akta spraw losowo wybranych obiektów:

a) wodociąg publiczny w [REDAKTOWANE]

W dniu 15 stycznia 2024 roku upoważniony przedstawiciel PPIS w Świebodzinie zgodnie z przyjętym planem pobierania próbek wody, pobrał do badań próbkę wody w punkcie: [REDAKTOWANE] w pomieszczeniu hydroforni (sporządzono protokół kontroli oraz protokół pobrania próbki wody). Dodatkowo w tym samym dniu przeprowadzono kontrolę stanu sanitarnego obiektu. Wynik badania wykazał przekroczenie parametru enterokoki kałowe (7 jtk/100 ml), wobec czego PPIS w Świebodzinie wydał decyzję (nr [REDAKTOWANE] z dnia 17 stycznia 2024 r., znak: [REDAKTOWANE]) stwierdzając brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANE]

(w wydanej decyzji przywołano odpowiednie przepisy prawne, brakuje jednak § 21 ust. 7 i ust. 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi). PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody, komunikat oraz meldunek doraźny nr [REDACTED]

Następnego dnia upoważnieni przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę w związku z brakiem przydatności (sporządzono protokół kontroli). Administrator wodociągu pisemnie poinformował o prowadzonych działaniach naprawczych, rezerwowym zaopatrzeniu mieszkańców w wodę i kontrolnym poborze próbek wody do badań – pismo zostało zaakceptowane przez organ samorządu terytorialnego. W aktach sprawy brak dokumentacji potwierdzającej realizację obowiązku wynikającego z § 21 ust. 7, tj. PPIS nie zaopiniował terminu realizacji działań naprawczych. Badania przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej w trzech punktach wykazały brak przekroczeń parametru enterokoki kałowe oraz innych badanych parametrów. Zatem PPIS w Świebodzinie wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] stwierdzając przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości Staropole oraz komunikat i meldunek doraźny nr [REDACTED]. Kolejny organ wystosował zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz wydał decyzję zobowiązującą stronę do zapłaty w oparciu o analizę kosztów.

W celu zrealizowania obowiązku wynikającego z § 20 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przeprowadzono kontrolę w zakresie poboru próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – sporządzono protokół kontroli oraz protokół poboru próbek wody. Wyniki badań wykazały spełnienie wymagań ww. rozporządzenia, dodatkowo w ramach kontroli wewnętrznej administrator wodociągu zlecił badania wody, które także wykazały spełnienie wymagań, zatem PPIS w Świebodzinie wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi stwierdzając przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDACTED] nr [REDACTED]. W dokumentacji znajduje się metryka sprawy.

b) wodociąg publiczny w [REDACTED]

W dniu 8 stycznia 2024 roku upoważniony przedstawiciel PPIS w Świebodzinie pobrał do badań próbkę wody w punkcie: [REDACTED] – [REDACTED] (sporządzono protokół kontroli oraz protokół pobrania próbki wody) – badania nie wykazały przekroczeń wartości parametrycznych.

W tym samym dniu tj.: 8 stycznia 2024 r. administrator wodociągu zlecił również pobranie próbki wody do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej z tego samego punktu. Wyniki badań wykazały przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości > 80 jtk/100 ml, wobec czego PPIS w Świebodzinie w dniu 11 stycznia 2024 r. wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] stwierdzając warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDACTED] oraz komunikat.

W związku z powyższym 11 stycznia 2024 r. PPIS pobrał próbki wody w ramach nadzoru sanitarnego z punktów: [REDACTED] – [REDACTED] oraz [REDACTED] – [REDACTED]

[REDACTED] Otrzymane wyniki badań wykazały przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości 93 jtk/100 ml – punkt [REDACTED] oraz 95 jtk/100 ml – punkt [REDACTED]. Ww. wyniki organ otrzymał w dniu 13 stycznia 2024 r.

Mając powyższe na uwadze PPIS w Świebodzinie wydał decyzję [REDACTED] z dnia 15 stycznia 2024 r., znak: [REDACTED] stwierdzając brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDACTED] (w wydanej decyzji przywołano odpowiednie przepisy prawne, brakuje jednak § 21 ust. 7 i ust. 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi). PPIS w Świebodzinie wydał także ocenę jakości wody, komunikat oraz meldunek doraźny nr [REDACTED]

W tym samu dniu, tj. 15 stycznia 2024 r. administrator wodociągu pisemnie poinformował o prowadzonych działaniach naprawczych, rezerwowym zaopatrzeniu mieszkańców w wodę i kolejnym poborze próbek wody do badań w dniu 16 stycznia 2024 r. – pismo zostało zaakceptowane przez organ samorządu terytorialnego,

jednocześnie dołączono wynik badania próbek wody z kontroli wewnętrznej pobranych w dniu 12 stycznia 2024 r. z punktu czerpalnego w [REDAKTOWANO] A oraz punktu [REDAKTOWANO] a także z dwóch cystern zapewniających rezerwowe źródło wody do spożycia, załączono również harmonogram zastępczej dostawy wody dla miejscowości [REDAKTOWANO]. Wyniki badań nie wykazały żadnych przekroczeń. PPIS w Świebodzinie nie zrealizował obowiązku wynikającego z § 21 ust. 7, tj. nie zaopiniował terminu realizacji działań naprawczych.

W dniach 15 i 16 stycznia 2024 r. upoważnieni przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę w związku z brakiem przydatności. Sporządzono protokół kontroli, w którym zawarto zapis o ww. prawidłowych wynikach wody. Dalej w dniu 17 stycznia 2024 r. upoważniony przedstawiciel PPIS w Świebodzinie pobrał do badań próbkę wody w punktach: [REDAKTOWANO]

Badania nie wykazały przekroczeń. W tych samych punktach administrator wodociągu w dniu 16 stycznia 2024 r. pobrał próbki wody do badań – również wyniki nie wykazały przekroczeń. Wobec czego PPIS w Świebodzinie w dniu 19 stycznia 2024 r. wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDAKTOWANO] stwierdzając przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] oraz komunikat i meldunek doraźny nr [REDAKTOWANO]

Kolejno organ wystosował zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego oraz wydał decyzję zobowiązującą stronę do zapłaty kosztów w oparciu o analizę kosztów.

W celu zrealizowania obowiązku wynikającego z § 20 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przeprowadzono kontrolę w zakresie poboru próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi – sporządzono protokół kontroli oraz protokół poboru próbek wody. Wyniki badań wykazały spełnienie wymagań ww. rozporządzenia, dodatkowo w ramach kontroli wewnętrznej administrator wodociągu zlecił badania wody, które także wykazały spełnienie wymagań, zatem PPIS w Świebodzinie wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDAKTOWANO] stwierdzając przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO]

W dokumentacji znajduje się metryka sprawy.

c) wodociąg publiczny w [REDAKTOWANO]

W dniu 12 lutego 2024 roku upoważniony przedstawiciel PPIS w Świebodzinie pobrał do badań próbkę wody w punkcie: [REDAKTOWANO] (sporządzono protokół kontroli oraz protokół pobrania próbki wody) - badanie wykazało przekroczenia wartości parametrycznych: ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C > 600 jtk/1ml oraz mętność $1,9 \pm 0,3$ NTU, wobec czego PPIS w Świebodzinie w dniu 20 lutego 2024 r. wystosował pismo do zarządcy wodociągu o podjęcie działań naprawczych, poinformowaniu o nich oraz przedstawienia sprawozdania z badań laboratoryjnych do dnia 08 marca 2024 r. W dokumentacji nie widnieje informacja o przeprowadzonych działaniach naprawczych od administratora. Zarządca wodociągu w ramach kontroli wewnętrznej wykonał badania wody, które wykazały spełnienie wymagań dla badanych parametrów. Zatem PPIS w Świebodzinie wydał Ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDAKTOWANO] stwierdzając przydatność wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO]. W dokumentacji nie widnieją wydane przez PPIS komunikaty dot. jakości wody.

d) wodociąg publiczny w miejscowości [REDAKTOWANO]

Dnia 15 stycznia 2024 r. upoważnieni przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] – pobrano do badań próbkę wody z punktu [REDAKTOWANO] (w zakresie parametrów grupy A z dodatkowym parametrem enterokoki kałowe).

W tym samym dniu przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili również kontrolę stanu sanitarnego wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] połączoną z oceną stanu technicznego budynku i terenu wokół budynku.

Sprawozdanie z powyższych badań wykazało przekroczenie wartości parametrycznej enterokoków kałowych. W związku z powyższym w dniu 17 stycznia 2024 r. PPIS w Świebodzinie wydał decyzję (nr [REDAKTOWANO] znak: [REDAKTOWANO]) stwierdzając brak przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO].

W podstawie prawnej decyzji nie przywołano § 21 ust. 7 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jednocześnie częściowo nakazując stronie w pkt 4 decyzji obowiązki wynikające z § 21 ust. 9 (PPIS w Świebodzinie w ww. decyzji dot. braku przydatności nie nakazał zarządcy wodociągu poinformowania PPIS w Świebodzinie o działaniach naprawczych wraz z terminem ich realizacji zaakceptowanym przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a jedynie nakazał poinformowanie o działaniach naprawczych (termin i zakres ich realizacji). W pkt 2 decyzji PPIS w Świebodzinie nakazał zarządcy wodociągu publicznego w [REDAKTOWANO] zapewnienie zastępczego źródła zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dla mieszkańców zaopatrywanych z wodociągu publicznego [REDAKTOWANO] dostarczającego wodę tylko dla miejscowości [REDAKTOWANO] – nie wyszczególniono wszystkich miejscowości, które zaopatruje powyższy wodociąg.

W dokumentacji widnieje adnotacja służbowa z dnia 17 stycznia 2024 r. dotycząca odstąpienia od obowiązku zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu, ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego.

Następnie PPIS w Świebodzinie wydał komunikat i ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi stwierdzając brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO]. W ww. komunikacie z dnia 17 stycznia 2024 r. nie wskazano przekroczonej wartości parametrycznej w badanej próbce (enterokoki kałowe), jedynie podano, że jakość wody uległa pogorszeniu i nie spełnia wymagań rozporządzenia pod względem bakteriologicznym oraz sporządzono meldunek doraźny nr [REDAKTOWANO].

Dnia 18 stycznia 2024 r. przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę sanitarną wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] w związku z brakiem przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W dokumentacji widnieje pismo [REDAKTOWANO] dot. podjętych działań naprawczych zaakceptowane przez Wójta (z upoważnienia Wójta – Sekretarz gminy), jednak brak jest opinii PPIS w Świebodzinie dotyczącej terminu realizacji działań naprawczych przez zarządcę.

Po przedłożeniu przez zarządcę wodociągu wyników badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzących z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] spełniających wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, komunikat w sprawie przydatności wody do spożycia oraz meldunek doraźny nr [REDAKTOWANO].

Następnie PPIS w Świebodzinie zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia opłaty za czynności związane z przeprowadzeniem kontroli sanitarnej w dniu 15 stycznia 2024 r. – pobór próbek wody do badań laboratoryjnych, przewiezienie i badania próbki wody pochodzącej z wodociągu publicznego w [REDAKTOWANO] i wydał decyzję opłatową.

W dniu 26 lutego 2024 r. przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę sprawdzającą po wydaniu decyzji o braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] pobierając do badań próbki wody w punktach: [REDAKTOWANO].

[REDAKTOWANO] Sprawozdania z ww. badań wykazały przekroczenia zalecanej wartości parametru mętność: 4,6 NTU (punkt [REDAKTOWANO] sprawozdanie z badań nr [REDAKTOWANO] z dnia 01 marca 2024 r.) i 5,6 NTU ([REDAKTOWANO] sprawozdanie z badań nr [REDAKTOWANO] z dnia 01 marca 2024 r.) – w dokumentacji brak pisma do zarządcy wodociągu dotyczącego przekroczeń parametru mętność.

W dokumentacji widnieje pismo [REDAKTOWANO] przekazujące wyniki badań próbek wody pobranych w ramach monitoringu kontrolnego w dniu 19 marca 2024 r. z punktów: [REDAKTOWANO].

w [] oraz [] – sprawozdania wykazały niezgodną wartość pH w obydwu próbkach (sprawozdania z badań nr [] i [] z dnia 22 marca 2024 r.). Według dokumentacji pobrana próbka wody z punktu [] widnieje w ustalonym harmonogramie pobierania próbek wody na 2024 r. jako próbka w ramach monitoringu parametrów grupy A – na sprawozdaniu brak jest wyniku parametru smak.

Następnie PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [] stwierdzając, że jakość wody w zakresie zbadanych parametrów grupy A z dodatkowym parametrem enterokoki spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W dokumentacji widnieje metryka sprawy i spis spraw.

e) wodociąg publiczny w miejscowości []

Dnia 18 marca 2024 r. przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [] – pobrano do badań próbkę wody z punktu [] (w zakresie parametrów grupy A z dodatkowym parametrem enterokoki kałowe). Sprawozdanie cząstkowe z powyższego badania wykazało przekroczenie wartości parametrycznej enterokoków kałowych (w dokumentacji widnieje jedynie sprawozdanie cząstkowe z powyższego badania, brak całego sprawozdania).

W związku z powyższym w dniu 20 marca 2024 r. PPIS w Świebodzinie wydał decyzję (nr [] znak: []) stwierdzając brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości []. W podstawie prawnej decyzji nie przywołano § 21 ust. 7 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jednocześnie częściowo nakazując stronie w pkt 4 decyzji obowiązki wynikające z § 21 ust. 9 (PPIS w Świebodzinie w ww. decyzji dot. braku przydatności nie nakazał zarządcy wodociągu poinformowania PPIS w Świebodzinie o działaniach naprawczych wraz z terminem ich realizacji zaakceptowanym przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a jedynie nakazał poinformowanie o działaniach naprawczych (termin i zakres ich realizacji).

W dokumentacji widnieje adnotacja służbowa z dnia 20 marca 2024 r. dotycząca odstąpienia od obowiązku zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu, ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego.

Następnie PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi stwierdzając brak przydatności wody do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości []. [] komunikat w sprawie braku przydatności wody do spożycia z wodociągu publicznego w miejscowości [] z dnia 20 marca 2024 r. oraz meldunek doraźny nr []. W ww. komunikacie nie wskazano przekroczonej wartości parametrycznej, tj.: enterokoków kałowych, jedynie wskazano, że jakość wody uległa pogorszeniu i nie spełnia wymagań rozporządzenia pod względem bakteriologicznym.

W dokumentacji widnieje notatka służbowa dotycząca napełniania cysterny oraz pismo [] dot. podjętych działań naprawczych zaakceptowane przez Burmistrza. W dokumentacji brak jest opinii PPIS w Świebodzinie dotyczącej planu działań naprawczych i terminu ich realizacji.

Dnia 22 marca 2024 r. przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili kontrolę sanitarną wodociągu publicznego w miejscowości [] w związku z brakiem przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W protokole kontroli nr [] w części II pkt 6 Zakres przedmiotowy kontroli wpisano – kontrola interwencyjna w związku z obecnością enterokoków kałowych w wodzie do spożycia pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [].

Po przedłożeniu przez zarządcę wodociągu wyniku badania próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [] ([]) spełniających wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie

jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, komunikat w sprawie przydatności wody do spożycia oraz meldunek doraźny nr [REDACTED].

W dokumentacji widnieje pismo Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 26 marca 2024 r. oraz odpowiedź PPIS w Świebodzinie na ww. pismo.

Następnie PPIS w Świebodzinie zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie ustalenia opłaty za czynności związane z przeprowadzeniem kontroli sanitarnej w dniu 18 marca 2024 r. – pobór próbek wody do badań laboratoryjnych, przewiezienie i badania próbki wody pochodzącej z wodociągu publicznego [REDACTED] i wydał decyzję opłatową.

Sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego w dniu 22 kwietnia 2024 r.- kontrola sprawdzająca jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu publicznego w miejscowości [REDACTED] po decyzji stwierdzającej brak przydatności wody do spożycia przez ludzi wykazała wartości parametru mętność 2,0 NTU ([REDACTED]) i 1,7 NTU ([REDACTED]) – w dokumentacji widnieje pismo PPIS w Świebodzinie z dnia 29 kwietnia 2024 r. do zarządcy wodociągu dot. podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na protokołach pobrania próbek wody nr [REDACTED] i [REDACTED] w polu: Próbką została pobrana zgodnie z rocznym programem i harmonogramem monitoringu jakości wody zaznaczono TAK – ww. próbki wody zostały pobrane poza harmonogramem poboru próbek wody, w ramach kontroli sprawdzającej po decyzji o braku przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Po otrzymaniu prawidłowych wyników badań wody w zakresie m.in. parametru mętność z ww. punktów poboru PPIS w Świebodzinie wydał ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED]

W dokumentacji widnieje metryka sprawy oraz spis pism.

f) wodociąg publiczny [REDACTED]

Sprawozdania z badań próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pobranych w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego przez przedstawicieli PPIS w Świebodzinie pochodzących z wodociągu publicznego w miejscowości [REDACTED] w dniach: 19 lutego 2024 r. (z punktu: [REDACTED])

[REDACTED] i 11 marca 2024 r. (z punktu: [REDACTED]) wykazały przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych, tj.: ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C, żelaza i mętności. W związku z powyższym PPIS w Świebodzinie w dniu 18 marca 2024 r. wystosował pismo do zarządcy wodociągu (znak: [REDACTED]) stwierdzając powyższe przekroczenia i wniósł o podjęcie działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do wymagań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi i poinformowanie PPIS w Świebodzinie o podjętych działaniach naprawczych i przedstawienie sprawozdań z badań próbek wody. PPIS w Świebodzinie nie wydał komunikatu o pogorszeniu się jakości wody.

W odpowiedzi na powyższe pismo zarządca wodociągu pismem z dnia 2 kwietnia 2024 r. poinformował PPIS w Świebodzinie o przyczynie ponadnormatywnych parametrów i podjętych działaniach naprawczych oraz pismem z dnia 18 kwietnia 2024 r. przedstawił wyniki badań wody w zakresie nieprawidłowych ww. wartości parametrów zgodne z obowiązującymi przepisami.

w zakresie nadzoru nad wykonywaniem przez administratorów wodociągów badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach kontroli wewnętrznej i wydawania ocen jakości wody przez PPIS w Świebodzinie

Przeanalizowano akta spraw:

- [REDACTED] sprawozdanie z badań nr [REDACTED] z dnia 29 maja 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 05 czerwca 2024 r.) - ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] z dnia 10 czerwca 2024 r.;
- wodociąg publiczny [REDACTED]: sprawozdania z badań nr [REDACTED] z dnia 07 lutego 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 08 lutego 2024 r.) – ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] z dnia 14 lutego 2024 r. (wg harmonogramu);
- wodociąg publiczny [REDACTED] sprawozdania nr [REDACTED] z dnia 12 grudnia 2023 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 13 grudnia 2023 r.) – ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] z dnia 13 grudnia 2023 r. (wg harmonogramu);
- wodociąg publiczny [REDACTED]: sprawozdanie z badań nr [REDACTED] z dnia 13 września 2023 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 30 października 2023 r.) – ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi nr [REDACTED] z dnia 31 października 2023 r. (wg harmonogramu);
- wodociąg publiczny w [REDACTED]: sprawozdanie z badań nr [REDACTED] z dnia 16 maja 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 20 maja 2024 r.) – ocena jakości wody nr [REDACTED] z dnia 27 maja 2024 r.;
- wodociąg publiczny w [REDACTED]: sprawozdanie z badań nr [REDACTED] z dnia 03 marca 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 06 marca 2024 r.) – ocena jakości wody nr [REDACTED] z dnia 12 marca 2024 r.;
- wodociąg publiczny w [REDACTED] sprawozdania z badań nr [REDACTED] z dnia 22 stycznia 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 22 stycznia 2024 r.) – ocena jakości wody nr [REDACTED] z dnia 22 stycznia 2024 r.

w zakresie nadzoru nad wodą ciepłą wykonywanie badań w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców obiektów

Przeanalizowano akta spraw losowo wybranych obiektów: zarządcy poniżej wymienionych obiektów wykonują badania w kierunku oznaczania bakterii Legionella sp. w ramach kontroli wewnętrznej, tj.:

- a) [REDACTED]
 - sprawozdania z badań nr: [REDACTED] z dnia 24 maja 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 03 czerwca 2024 r.) – ocena jakości ciepłej wody nr [REDACTED] z dnia 11 czerwca 2024 r.;
- b) [REDACTED]
 - sprawozdania z badań nr: [REDACTED] z dnia 14 marca 2024 r. – ocena jakości ciepłej wody nr [REDACTED] z dnia 27 marca 2024 r.;
 - sprawozdania z badań nr: [REDACTED] z dnia 07 listopada 2023 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 07 listopada 2023 r.) – ocena jakości ciepłej wody nr [REDACTED] z dnia 08 listopada 2023 r. (w ocenie przywołano tylko dwa sprawozdania z badań);
- c) [REDACTED]
 - sprawozdania z badań nr: [REDACTED] z dnia 30 kwietnia 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 30 kwietnia 2024 r.) – ocena jakości wody nr [REDACTED] z dnia 14 maja 2024 r.;
- d) [REDACTED]

- sprawozdania z badań nr: [REDACTED]
z dnia 3 czerwca 2024 r. (data wpływu do PSSE w Świebodzinie 07 czerwca 2024 r.) – ocena jakości
ciepłej wody nr [REDACTED] z dnia 11 czerwca 2024 r.

w zakresie oceny nadzoru nad jakością wody na pływalni

Oceny w powyższym zakresie dokonano na podstawie dokumentacji pływalni krytej [REDACTED]

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach zarządzający pływalnią przekazał do zatwierdzenia harmonogram pobierania próbek wody z pływalni na rok 2024. Powyższy harmonogram został zatwierdzony przez PPIS w Świebodzinie pismem z dnia 21 grudnia 2023 r. Na podstawie analizowanej dokumentacji stwierdzono, że zarządca obiektu wykonuje badania próbek wody z pływalni zgodnie z powyższym harmonogramem i na bieżąco przekazuje je do PPIS w Świebodzinie.

W związku ze stwierdzonymi (m.in.: sprawozdania z badań wody z niecek basenowych wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządcę pływalni nr [REDACTED] oraz nr [REDACTED]) ponadnormatywnymi wartościami parametrów chloroformu oraz chloru wolnego, PPIS w Świebodzinie wystosował do zarządcy pływalni pismo z dnia 26 lutego 2024 r. przypominające o wartości parametrycznej chloroformu oraz chloru wolnego w nieckach basenowych i w systemach cyrkulacji oraz polecił przeanalizowanie i przeprowadzenie dokładnego przeglądu urządzeń do uzdatniania wody oraz zwrócenie uwagi na ww. parametry.

W dniu 18 marca 2024 r. Kierownik pływalni drogą elektroniczną zwrócił się do PPIS w Świebodzinie z prośbą o zajęcie stanowiska odnośnie wartości parametrycznej parametru chloroform uwzględniając niepewność wyniku podaną na sprawozdaniu oraz przekazał informacje dot. niezgodności parametru chloru wolnego w próbce wody pobranej z systemu cyrkulacji wanny z hydromasażem (w dokumentacji brak odpowiedzi PPIS w Świebodzinie na ww. wiadomość).

Dnia 16 kwietnia 2024 r. przedstawiciele PPIS w Świebodzinie pobrali do badań próbki wody z: niecki basenowej sportowej, niecki basenowej rekreacyjnej wyposażonej w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny, wanny z hydromasażem, wody wprowadzanej do niecki basenowej z systemu cyrkulacji (basen rekreacyjny, sportowy i niecka z hydromasażem) oraz wody doprowadzanej do pływalni i z natrysków. Protokół z powyższej kontroli w zakresie poboru próbek wody do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych został wypełniony w sposób szczegółowy, według poszczególnych punktów. W tym samy dniu przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przeprowadzili również kontrolę sanitarną pływalni

W protokołach pobrania próbek wody nr [REDACTED] dotyczących poboru próbek wody w kierunku oznaczania bakterii Legionella sp. z natrysków w punkcie: „Sposób uzdatniania wody i stężenie chloru wolnego, jeżeli woda jest/była dezynfekowana chlorem lub jego związkami oraz kod zastosowanego wyposażenia (jeśli dotyczy)” wpisano sposób dezynfekcji wody wodociągowej, tj. odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, zamiast dezynfekcji dotyczącej bakterii Legionella sp.

Sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego w dniu 16 kwietnia 2024 r. oraz sprawozdania z badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pływalni (próbki wody pobrane w dniu 7 maja 2024 r.) wykazały przekroczenia parametrów fizykochemicznych.

W związku z powyższym PPIS w Świebodzinie w piśmie z dnia 14 maja 2024 r. stwierdził niezgodne parametry fizykochemiczne i zobowiązał zarządcę pływalni do podjęcia działań naprawczych mających na celu doprowadzenie jakości wody na pływalni [REDACTED] do wymagań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, poinformowania PPIS w Świebodzinie o podjętych działaniach oraz przedstawienia sprawozdań z badań. Jednak w ww. piśmie PPIS w Świebodzinie nie uwzględnił zbyt niskiej wartości parametru potencjał redox w: basen rekreacyjny wyposażony w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny

(sprawozdanie nr [REDAKTED] z dnia 10 maja 2024 r.), woda w niecce basenowej – basen sportowy (sprawozdanie nr [REDAKTED] dnia 10 maja 2024 r.), wanna z hydromasażem (sprawozdanie nr [REDAKTED] z dnia 10 maja 2024 r.). Ww. zbyt niskie wartości potencjału redox nie zostały również wpisane do plików dwumiesięcznych – harmonogramy.

W odpowiedzi na ww. pismo zarządcy pływalni przekazał informację o wyłączeniu pływalni z użytkowania w dniu 21 maja 2024 r. i dalej o ponownym uruchomieniu w dniu 27 maja 2024 r. po badaniu wody w ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pływalni – sprawozdania z powyższych badań wykazały częściową poprawę przekroczonych parametrów.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach PPIS w Świebodzinie w 2024 roku wydał zbiorczą roczną ocenę jakości wody na pływalni [REDAKTED] za rok 2023.

c) w zakresie oceny prawidłowości przeprowadzenia kontroli obiektu i pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do badań laboratoryjnych

w zakresie oceny prawidłowości pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do badań laboratoryjnych

Ocenę prawidłowości pobierania próbek wody do badań przeprowadzono uczestnicząc w kontroli podczas pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie parametrów grupy A z dodatkowym parametrem enterokoki przez pracowników Oddziału Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Świebodzinie:

- wodociąg publiczny w miejscowości [REDAKTED] punkt zgodności [REDAKTED]
- wodociąg publiczny w miejscowości [REDAKTED]: punkt zgodności [REDAKTED]
- -wodociąg publiczny w miejscowości [REDAKTED]

Sposób przygotowania próbkobiorców i ich wyposażenie, czynności podejmowane podczas przygotowania i pobierania oraz transport próbek oceniono prawidłowo – zgodnie z obowiązującą w tym zakresie metodyką.

Wyznaczone punkty poborów próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi umożliwiały stabilizację strumienia wody, dezynfekcję termiczną, a w konsekwencji prawidłowe pobranie próbek wody. Pojemniki oznaczone zostały w sposób trwały, umożliwiającą identyfikację próbki. Sporządzono protokoły pobrania próbek wody nr [REDAKTED] (protokoły zawierają m.in. informacje o zakresie badania próbki, temperaturze wody i otoczenia, wartości chloru wolnego zmierzonego na miejscu). Sporządzono również prawidłowo protokoły kontroli w zakresie pobrania próbek wody nr [REDAKTED] i [REDAKTED]. Ponadto przeanalizowano protokoły z kontroli ww. wodociągów w zakresie stanu sanitarnego i technicznego urządzeń dostarczających wodę (nr [REDAKTED] z dnia 27 marca 2024 r., [REDAKTED] i [REDAKTED] z dnia 28 marca 2024 r.), nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sporządzonych zapisów w ww. protokołach.

w zakresie oceny prawidłowości przeprowadzenia kontroli [REDAKTED]

Oceny dokonano uczestnicząc w kontroli w dniu 19 czerwca 2024 r. [REDAKTED] przeprowadzonej przez pracowników realizujących działania z zakresu higieny komunalnej, tj. [REDAKTED]. Jednostką odpowiedzialną za przestrzeganie wymagań w obiekcie jest [REDAKTED]

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował ocenę stanu sanitarnego i stanu sanitarno-technicznego [REDAKTED] postępowania z bielizną, gospodarkę odpadami, gospodarkę wodno-ściekową, wentylację/klimatyzację w obiekcie, procedurę ograniczania ryzyka zakażeń bakteriami Legionella sp.

oraz przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Ostatnią kontrolę w tym zakresie przeprowadzono w dniu 17 października 2021 r. - protokół kontroli nr [REDAKTOWANO] z dnia 17 października 2021 r.

Decyzją Wojewody Lubuskiego nr [REDAKTOWANO] z dnia 16 stycznia 2009 r. zezwolono na prowadzenie obiektu z liczbą miejsc rzeczywistych 77 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi jest indywidualne ujęcie wody (ostatnia kontrola z dnia 12 marca 2024 r. - protokół kontroli nr [REDAKTOWANO] z dnia 12 marca 2024 r.).

Kontrola została przeprowadzona zgodnie z procedurą Głównego Inspektora Sanitarnego PT/01 „Sposób wykonywania działań w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń”, tj.:

- przed kontrolą pracownicy zapoznali się z dostępną dokumentacją kontrolowanego obiektu;
- kontrolujący posiadali aktualne dokumenty – legitymacje służbowe, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli wydane przez PPIS w Świebodzinie (upoważnienie nr [REDAKTOWANO]);
- przystępując do kontroli przedstawiciele PPIS w Świebodzinie przedstawili cel i zakres kontroli;
- obecność w obiekcie udokumentowano dokonując wpisu do książki kontroli;
- w celu oceny stanu sanitarnego i porządkowego [REDAKTOWANO] w obecności dyrektora placówki i pracownika działu administracyjno-gospodarczego zebrano istotne informacje nt. kontrolowanego obiektu, dokonano analizy i oceny dokumentacji i procedur higienicznych wdrożonych i stosowanych w obiekcie, ponadto wizytacji poddano za zgodą mieszkańców pokoje mieszkalne, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, salę rehabilitacyjną, magazyny pościeli czystej, magazyny środków czystości, pralnię, miejsce przechowywania odpadów komunalnych, windę, kotłownię oraz skontrolowano przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (zgodnie z oświadczeniem gabinet zabiegowy i postępowanie z odpadami medycznymi kontrolowane jest przez pracowników wykonujących działania w ramach sekcji epidemiologii);
- wyniki kontroli udokumentowane zostały na prawidłowym formularzu kontroli – protokół sporządzono ściśle według poszczególnych punktów protokołu;
- podczas kontroli przedstawiciele PPIS w Świebodzinie właściwie ocenili stan sanitarny kontrolowanego obiektu poprzez wizję obiektu i przeprowadzony wywiad, w przypadku stwierdzonych uchybień i wątpliwości udzielano wyjaśnień;
- z przeprowadzonego wywiadu wynikało m. in., że sposób przeprowadzenia dezynfekcji termicznej był niewłaściwy, gdyż ograniczała się ona wyłącznie do przegrzania wody ciepłej w instalacji w godzinach nocnych - właściwie wskazano na prawidłowy sposób jej wykonania i poinformowano o innych jej metodach;
- po zakończonej kontroli omówiono z osobami uczestniczącymi w kontroli jej wyniki z uwzględnieniem stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń obiektu i niewłaściwego przechowywania materacy w pomieszczeniu pralni, a także wydania doraźnych zaleceń;
- przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne m.in.: w zakresie utrzymania i eksploatacji wentylacji i klimatyzacji, działań zapobiegających namnażaniu się bakterii z rodzaju Legionella sp., utrzymania czystości i porządku pomieszczeń/urządzeń, zakazu palenia, które odnotowano w pkt III.2 przedmiotowym protokołu kontroli;
- w kontroli uczestniczył również pracownik działu administracyjno-gospodarczego, co nie zostało odnotowane w pkt I .7. przedmiotowego protokołu.

Protokół kontroli został sporządzony w sposób pozwalający na pełną ocenę stanu sanitarnego skontrolowanego obiektu. Kontrolujący wykazali się dużą znajomością zagadnień i problemów z kontrolowanych obszarów.

d) w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej i ocena prawidłowości prowadzenia postępowania administracyjnego

Analiza wybranej losowo dokumentacji:

— [REDAKTOWANE] (podmiot kontrolowany: [REDAKTOWANE]), protokół kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 16 maja 2024 r. - kontrola sanitarna w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego obiektu, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, wentylacji/klimatyzacji, właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella, procedury postępowania z bielizną czystą i brudną, transportu czystej i brudnej bielizny, DDD, mycia/dezynfekcji łóżek i materacy, przestrzegania zakazu palenia, przeprowadzona przez Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna (nr upoważnienia [REDAKTOWANE]) oraz Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Pracy (nr upoważnienia [REDAKTOWANE]) - upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 16 maja 2024 r. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono działania edukacyjne, które odnotowano w części III w pkt 2 protokołu kontroli. W aktach obiektu znajdują się sprawozdania z dnia 03 czerwca 2024 r. z pobierania i badań wody w zakresie parametru Legionella sp., na podstawie których PPIS wydał ocenę jakości ciepłej wody w ww. obiekcie.

— [REDAKTOWANE] (podmiot kontrolowany: [REDAKTOWANE]), protokół kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 27 maja 2024 r. – kontrola w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego obiektu, dezynfekcji sprzętu, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, wentylacji/klimatyzacji, spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 05 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych, przeprowadzona przez Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna (nr upoważnienia [REDAKTOWANE]) oraz Panią [REDAKTOWANE] – mł. asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna (nr upoważnienia [REDAKTOWANE]) - upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 27 maja 2024 r. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono działania edukacyjne, które odnotowano w części III w pkt 2 protokołu kontroli.

— [REDAKTOWANE] (podmiot kontrolowany: [REDAKTOWANE]), [REDAKTOWANE] (Osoba upoważniona pisemnie do reprezentowania podmiotu: [REDAKTOWANE]), protokół kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 16 maja 2024 r. – kontrola sanitarna obiektu [REDAKTOWANE] w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej, wentylacji/klimatyzacji w obiekcie, właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella, procedury postępowania z bielizną czystą i brudną, transportu czystej i brudnej bielizny, DDD, mycia i/lub dezynfekcji łóżek i materacy, palenia wyrobów tytoniowych, przeprowadzona przez Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna, upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] oraz Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, PZiOZ upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE]. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W trakcie czynności kontrolnych podjęto działania edukacyjno-informacyjne, które zapisano w treści protokołu.

— [REDAKTOWANE] (podmiot kontrolowany: [REDAKTOWANE]), protokół kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 26 stycznia 2024 r. – kontrola sanitarna w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego obiektu salonu fryzjerskiego [REDAKTOWANE] dezynfekcji sprzętu, gospodarki

wodno-ściekowej, wentylacji/klimatyzacji w obiekcie, oceny spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 05 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r., poz. 1284 z późn. zm.) przeprowadzona przez Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] i Panią [REDAKTOWANE] – mł. asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna, upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE]. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które odnotowano w części III pkt 3 protokołu. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami zostało wszczęte postępowanie administracyjne nakazujące stronie wykonanie wskazanych w niej obowiązków. Następnie wszczęto postępowanie dotyczące ustalenia wysokości poniesionych kosztów z tytułu wykonania czynności kontrolnych w związku ze stwierdzonymi uchybieniami oraz wydano decyzję płatniczą.

[REDAKTOWANE] (podmiot kontrolowany: [REDAKTOWANE]), protokół kontroli nr [REDAKTOWANE] z dnia 05 marca 2024 r. – kontrola sanitarna obiektu [REDAKTOWANE] w którym wykonywane są usługi fryzjerskie w Świebodzinie, w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego obiektu, dezynfekcji sprzętu, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowa, wentylacji/klimatyzacji w obiekcie, oceny spełnienia wymagań określonych w ustawie z dnia 05 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r., poz. 1248 z późn. zm.) przeprowadzona przez Panią [REDAKTOWANE] – asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] i Panią [REDAKTOWANE] – mł. asystenta Oddziału Nadzoru Sanitarnego, Higiena Komunalna, upoważnienie do kontroli nr [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE]. Podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które odnotowano w części III pkt 3 protokołu. Za stwierdzone nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-porządkowego nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w kwocie 100 zł. W aktach sprawy znajduje się protokół kontroli sprawdzającej w związku z nałożonym mandatem karnym nr [REDAKTOWANE] z dnia 26 marca 2024 r. W dniu 03 kwietnia 2024 r. wydano decyzję administracyjną nakazującą stronie wykonanie wskazanych w niej obowiązków dotyczących opracowania procedury zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Następnie wszczęto postępowanie dotyczące ustalenia wysokości poniesionych kosztów z tytułu wykonania czynności kontrolnych oraz wydano decyzję płatniczą. W trakcie czynności kontrolnych podjęto także działania edukacyjno-informacyjne, które zapisano w treści protokołu.

7.1. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta:

a) organizacja pracy w zakresie higieny komunalnej, dokumentowanie prowadzonych działań kontrolnych, prawidłowość prowadzonego postępowania administracyjnego - oceniono pozytywnie

W Planach zasadniczych zadań Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świebodzinie na rok 2024 ujęte zostały do realizacji zadania zgodnie z wytycznymi Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. Harmonogramy kontroli opracowywane zostały z uwzględnieniem podziału obiektów na stopnie ryzyka. Analiza planu kontroli za I kwartał 2024 r. wykazała, iż w grupie wysokiego i niskiego ryzyka wykonano 100% zaplanowanych kontroli. Natomiast w grupie obiektów średniego ryzyka nie skontrolowano 1 obiektu z powodu zamknięcia działalności zakładu fryzjerskiego.

b) w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia oraz wody do kąpieli, dokumentowanie prowadzonych działań kontrolnych, prawidłowość prowadzonego postępowania administracyjnego – oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami

w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi

W wyniku kontroli przeanalizowano dokumentację 6 wodociągów publicznych będących pod nadzorem PPIS w Świebodzinie. Przede wszystkim skupiono się na prowadzeniu postępowania w przypadku otrzymania ponadnormatywnych wyników badania wody.

Stwierdzono niejednolity tryb postępowania przy wydawaniu decyzji administracyjnych w zakresie przywoływania przepisu § 21 ust. 7 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a w konsekwencji w aktach części spraw brakuje dokumentacji w zakresie wymagań nakładających na stronę obowiązki wynikające z ww. cytowanego przepisu.

W przypadku analizy dokumentów wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] stwierdzono niezgodności. W dniu 8 stycznia 2024 roku z ww. wodociągu pobrane do badań zostały próbki wody w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej zarządcy wodociągu. PPIS otrzymał wynik badania z kontroli urzędowej – woda spełnia wymagania, natomiast na podstawie sprawozdań z badań wykonanych z kontroli wewnętrznej stwierdzono > 80 jtk/100 ml bakterii grupy coli. PPIS stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi w oparciu o wynik administratora wodociągu, co nie jest zgodne z obowiązującymi przepisami.

W 4 analizowanych sprawach w dokumentacji wodociągów publicznych stwierdzono niezgodności dot. realizacji zapisów § 26 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi:

- a) wodociąg w [REDAKTOWANO] - brak wydanego przez PPIS komunikatu w przypadku stwierdzenia okresowego pogorszenia się jakości wody w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C i mętności,
- b) wodociąg publiczny w [REDAKTOWANO] - brak wydanego przez PPIS komunikatu w przypadku stwierdzenia okresowego pogorszenia się jakości wody w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w 22 °C, żelaza i mętności,
- c) wodociąg publiczny w [REDAKTOWANO] - wydany komunikat nie zawierał danych o przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów oraz związanych z nimi zagrożeniami zdrowotnymi,
- d) wodociąg publiczny w [REDAKTOWANO] - wydany komunikat nie zawierał danych o przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów oraz związanych z nimi zagrożeniami zdrowotnymi.

Zauważono również, że PPIS nie podjął działań w zakresie wszystkich ponadnormatywnych wartości badanych parametrów wody (mętność, pH, smak - wodociąg publiczny [REDAKTOWANO]).

- w zakresie nadzoru PPIS nad wykonywaniem przez administratorów wodociągów badań jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach kontroli wewnętrznej i wydawania ocen jakości wody stwierdzono, że PPIS egzekwuje sprawozdania z badań wody i prawidłowo wydaje oceny jakości wody – oceniono pozytywnie.
- w zakresie nadzoru nad wodą ciepłą stwierdzono, że zarządcy obiektów wykonują badania w kierunku obecności bakterii Legionella sp. w ramach kontroli wewnętrznej – oceniono pozytywnie.
- w zakresie oceny nadzoru nad jakością wody na pływalni oceny w powyższym zakresie dokonano na podstawie dokumentacji pływalni [REDAKTOWANO] – oceniono pozytywnie z zaleceniami.

PPIS ustala z zarządcą pływalni harmonogram pobierania próbek wody z pływalni na dany rok. Na podstawie analizowanej dokumentacji stwierdzono, że zarządca obiektu wykonuje badania próbek wody z pływalni zgodnie z powyższym harmonogramem i na bieżąco przekazuje je do PPIS w Świebodzinie.

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że PPIS realizuje zadania wynikające z przepisów i wytycznych w zakresie nadzoru nad pływalniami, zauważono jednak niekonsekwentne stanowisko PPIS przy ocenie parametrów fizykochemicznych jakości wody z niecki basenowej rekreacyjnej wyposażonej w urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny. W przypadku pobierania próbek wody z pływalni zauważono nieścisłości w protokole pobierania próbek wody w zakresie uzdatnienia wody.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach PPIS w Świebodzinie w 2024 roku wydał zbiorczą roczną ocenę jakości wody na pływalni.

c) w zakresie oceny prawidłowości przeprowadzenia kontroli obiektu i pobierania próbek wody – oceniono pozytywnie z zaleceniami

w zakresie oceny prawidłowości pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi do badań laboratoryjnych – oceniono pozytywnie

Ocenę prawidłowości pobierania próbek wody do badań przeprowadzono uczestnicząc w kontroli podczas pobierania próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie parametrów grupy A z dodatkowym parametrem enterokoki przez pracowników realizujących działania w zakresie Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Świebodzinie. Sposób przygotowania próbkobiorców, wyposażenie, czynności podejmowane podczas przygotowania i pobierania oraz transport próbek oceniono prawidłowo – zgodnie z obowiązującą w tym zakresie metodyką.

w zakresie oceny prawidłowości przeprowadzenia kontroli [REDAKTOWANO] – oceniono pozytywnie z zaleceniami

Oceny prawidłowości przeprowadzenia kontroli obiektu dokonano uczestnicząc w kontroli w dniu 19 czerwca 2024 r. [REDAKTOWANO] przeprowadzonej przez pracowników realizujących działania z zakresu higieny komunalnej, tj. Panią [REDAKTOWANO] oraz Panią [REDAKTOWANO]

Kontrola została przeprowadzona zgodnie z procedurą Głównego Inspektora Sanitarnego PT/01 „Sposób wykonywania działań w ramach zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń”.

Pracownicy PSSE byli przygotowani do kontroli obiektu, analizowali otrzymane dokumenty, zadawali pytania i dokumentowali pozyskane informacje. Wykazali się znajomością zagadnień i problemów z kontrolowanych obszarów. Rzeczowo i skrupulatnie zadawali pytania kontrolowanym, przeprowadzili również działania edukacyjno-informacyjne.

W wyniku obserwacji czynności kontrolnych i analizy sporządzonego protokołu zaleca się:

- 1) w zakresie zapobiegania namnażaniu się bakterii *Legionella* sp. - czytelne opisanie w protokole kontroli prawidłowego rozmieszczenia punktów poboru ciepłej wody, co pozwoli na dokładniejszą ocenę wewnętrznej instalacji wodociągowej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, tj.: lokalizacja najbliższego punktu czerpalnego lub wypływu ze zbiornika ciepłej wody, punktu czerpalnego najdalej położonego od zbiornika ciepłej wody, miejsca powrotu wody do podgrzewacza, wybranych punktów pośrednich;
- 2) w zakresie postępowania z bielizną - zwrócenie uwagi na stosowanie profesjonalnych środków piorąco-dezynfekujących i neutralizujących zapachy, przeznaczonych do tego typu placówek. W pkt III 2 przedmiotowego protokołu znajduje się informacja, że „*bielizna zanieczyszczona wydzielinami prana jest przy użyciu Jasol Solid*”, według ulotki - produkt *Jasol Solid* nie jest przeznaczony do prania;
- 3) w zakresie postępowania z mopami - zwrócenie uwagi na postępowanie z brudnymi „mopami”, tj.: pranie w osobnym wsadzie lub specjalnie do tego dedykowanej pralce. Proces postępowania z mopami nie został opisany w protokole kontroli, jednak podczas czynności kontrolnych pracownik pralni opowiedział w jaki sposób prane są mopy w pralni [REDAKTOWANO] używane do czynności porządkowych w obiekcie.

d) w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej i oceny prawidłowości prowadzenia postępowania administracyjnego – oceniono pozytywnie

Na podstawie analizy przedłożonych dokumentów stwierdza się, iż dokumentację kontrolną wypełniono na aktualnych drukach protokołu, zgodnych z obowiązującą procedurą. Protokoły kontroli wypełniane są szczegółowo według poszczególnych punktów. Kontrole przeprowadzane są w zespołach dwuosobowych.

W protokołach kontroli zapisywano nieprawidłowości z podaniem przepisu prawa, które naruszono oraz zawarto informacje dotyczące czasu kontroli obszaru, w którym stwierdzono nieprawidłowości.

Przedsiębiorcy zawiadomieni zostali przez PPIS o zamiarze przeprowadzenia kontroli w obiekcie. Kontrole wszczynane są nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli.

Zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie stwierdzonych uchybień przekazywane są stronom po upływie 7-dniowego terminu od daty doręczenia protokołu kontroli.

Organ stosuje dyspozycję z art. 10 § 1 Kpa, zgodnie z którą organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów.

Decyzją administracyjną nakazano stronie usunięcie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości. W decyzji organ pouczył stronę o możliwości wniesienia odwołania do Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp., w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do odwołania oraz o skutkach takiego oświadczenia strony.

W uzasadnieniu decyzji płatniczych wskazano, jakie koszty składają się na opłatę za czynności kontrolne oraz rozpisano koszty bezpośrednie i pośrednie. Do akt prowadzonych sprawy dołączono kalkulacje.

Dokumenty w prowadzonych postępowaniach administracyjnych dostarczane były stronom osobiście lub za pośrednictwem poczty. Decyzje parafowane były przez radcę prawnego.

8. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości:

w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi

1. Stwierdzono niejednolity tryb postępowania przy wydawaniu decyzji administracyjnych w zakresie przywoływania przepisu § 21 ust. 7 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, czego skutkiem jest brak dokumentacji w zakresie wymagań nakładających na stronę obowiązki wynikające z cytowanego przepisu.
2. W analizowanych sprawach wodociągów publicznych stwierdzono niezgodności dot. realizacji zapisów § 26 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
3. W przypadku wodociągu publicznego [REDAKTOWANO] PPIS nie podjął działań w zakresie wszystkich ponadnormatywnych wartości badanych parametrów wody.
4. W przypadku analizy dokumentów wodociągu publicznego w miejscowości [REDAKTOWANO] stwierdzono niezgodności. PPIS niezgodnie z obowiązującymi przepisami stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia.

w zakresie nadzoru nad jakością wody na pływalni

1. PPIS w opisanych powyżej sprawach po analizie otrzymywanych sprawozdań z badań wody nie podejmował działań w zakresie wszystkich ponadnormatywnych wartości parametrycznych wody.

9. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania PSSE:

1. W wydawanych decyzjach administracyjnych należy stosować § 21 ust. 7 i 9 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a w przypadku stwierdzenia ponadnormatywnych wartości parametrycznych wody należy orzekać zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. W przypadku stwierdzenia ponadnormatywnych wartości parametrycznych wody należy podjąć działania w zakresie wszystkich ponadnormatywnych wartości parametrycznych wody, celem przywrócenia jakości wody zgodnie z obowiązującymi wartościami.

3. Każdorazowo w przypadku stwierdzenia pogorszenia się jakości wody należy wydać komunikat zgodnie z § 26 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

10. Informacje o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przekazać w terminie: 31 października 2024 r.

11. Ocena wskazująca na niezasadność zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji przez osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości: nie dotyczy**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz dla PPIS w Świebodzinie, drugi dla LPWIS. Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

29.08.2024
.....
INSPEKTOR SANITARNY
(data, podpis i pieczęć LPWIS) Wkp.
lek. med. Dorota Konaszczuk
specjalista epidemiolog

* - niepotrzebne skreślić

** - uzupełnić w przypadku stwierdzenia takiej konieczności